

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. Z. następczyni prawnej M. Z.
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
października 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Lublinie
z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt III AUa 310/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2. zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego się kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**
- (AGM)

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem z dnia 7 września 2022 r., oddalił
apelację Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie od wyroku Sądu Okręgowego w
Lublinie z dnia 31 stycznia 2022 r., mocą którego zmieniono zaskarżoną decyzję
dnia 18 maja 2020 r., i ustalono od dnia 1 czerwca 2020 r. do dnia śmierci M. Z.
wysokości jego emerytury policyjnej, z uwzględnieniem treści art. 15c ust. 1 ustawy
z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...)

oraz ich rodzin, ale bez uwzględnienia treści art. 15c ust. 3 tej ustawy (pkt I) oraz oddalono odwołanie w pozostałej części (pkt II) i zniesione wzajemnie koszty procesu (pkt III).

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik organu emerytalnego. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem Sąd Apelacyjny nie zastosował powszechnie obowiązującego przepisu prawa materialnego, a to art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, mimo tego, że zakwalifikował służbę ubezpieczonego jako służbę na rzecz państwa totalitarnego w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. O ile Sąd odwoławczy ustalił, że funkcjonariusz legitymuje się okresem służby w Wolnej Polsce wynoszącym 26 lat, 8 miesięcy i 12 dni, o tyle okoliczność ta nie jest podstawą dla odmowy stosowania opisanych wyżej regulacji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania i orzeczenie na jego rzecz o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego wywód jest dość zwięzły, niemniej czytelne pozostaje stanowisko negujące sposób wykładni prawa materialnego (art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej), jakiego dokonał Sąd Apelacyjny, dodajmy w sposób obszerny uzasadniając swoje stanowisko wraz z odwołaniem się do Konstytucji jako narzędzia interpretacyjnego. Zestawienie argumentacji zawartej w skardze kasacyjnej (dokładnie we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, bo podstawy, obecnie nie podlegają badaniu) ze stanowiskiem Sądu odwoławczego nie pozwala stwierdzić wątpliwości, na które stara powołać się skarżący. Innymi słowy, sąd powszechny dokonał wykładni prawa. Jest ona kompletna i zgodna z warsztatem interpretacyjnym. Przede wszystkim nie doszło w sprawie do mechanicznego powielenia semantycznego brzmienia treści art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej. Sąd dane przepisy zestawiał z okresem służby na rzecz

totalitarnego państwa, przyjmując, że jej czas trwania – w zestawieniu z pozostałym okresem pełnienia służby, który nie kwalifikował się pod reżim ujęty w art. 13b tej ustawy – był marginalny i tym samym nie może przesądzać o automatycznym obniżeniu świadczenia do kwoty przeciętnej emerytury w powszechnym systemie ubezpieczenia społecznego.

Ponadto należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (OSNP 2021 nr 3, poz. 28) odniósł się do szeregu wątpliwości, jakie wynikają ze stosowania ustawy zaopatrzeniowej. Między innymi wskazywał, że nie można tracić z pola widzenia przyczyn, dla których Państwo sięga po narzędzia ingerujące bezpośrednio w prawa jednostki. Zostały one zwięźle przedstawione w uzasadnieniu projektu ustawy dezubekizacyjnej (druk sejmowy nr 1061). Chodzi generalnie o odebranie praw niesłusznie nabytych, które upoważniają Państwo do rozliczeń z reżimem, gdyż jego mechanizm funkcjonowania został skutecznie zdyskredytowany. Ten model wpisuje się w akceptowany w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego test proporcjonalności (zob. wyrok z dnia 11 lutego 2014 r., P 24/12, OTK-A 2014 Nr 2, poz. 9), który zezwala ingerować w prawa i wolności osobiste.

Taki test *de facto* zastosował Sąd drugiej instancji, ważąc lata służby na rzecz totalitarnego państwa z pracą w formacji mundurowej, która takiej cechy nie ma. W tej kwestii Sąd podniósł, że ubezpieczony, legitymując się okresem służby po 1990 r. i przed jej podjęciem, nie powinien być dotknięty redukcją z art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej. Dany kierunek wykładni pozostaje zgody ze standardem konwencyjnym, zgodnie z którym obniżenie lub zawieszenie emerytury może stanowić ingerencję we własność, lecz ona musi być proporcjonalna, bowiem „właściwa równowaga”, jaka musi być zachowana między wymaganiami ogólnego interesu społeczności i ochrony podstawowych praw jednostki. W orzecznictwie ETPCz podkreśla się, że ingerencja w wysokość świadczenia powinna uwzględniać proporcjonalność środków podejmowanych przez państwo w sferze praw emerytalnych (zob. skarga nr 15189/10, Adam Cichopek przeciwko Polsce).

Sumując, w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to

spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967). W końcu problem przedstawiony przez skarżącego był już przedmiotem oceny Sądu Najwyższego i nie został (w innych podobnych sprawach) zaakceptowany (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 2023 r., II USK 43/22; 23 lutego 2023 r., III USK 127/22).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 w związku z art. 108 § 1 i 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ał]